

Duchovní společenství na Zemi

Duchovní vedení, pedagogika lidstva, nemělo v dřívějších dobách žádné potíže s prosazením se v pozemském světě. V pozemské oblasti vystupovalo s autoritou a s mocí ve formě kněží-králů, ve formě vlivných mystérijních center, která vedla a řídila život - z větší části prožívaný ještě sakrálně. Duchovní a pozemské vedení se sice později oddělilo, ale pozemské vedení se stále nacházelo pod vlivem duchovního vedení, které pozemské vedení buď inspirovalo, nebo plnilo funkci poradní.

Ve středověku pak světské vedení kráčí vlastní cestou a také viditelná církev jedná více méně profánně a sleduje své pozemské cíle. Duchovní vedení se děje nepřímou prostřednictvím osobností a také společenství, která zůstávala v pozadí dějin.

Nové formy společenství

V 19. století začíná doba, v níž má být veřejnosti postupně předáno „učení“, dříve přístupné jen „vyvoleným“. Je to učení o pravých základech a pravém smyslu lidského bytí v kosmu. Není těžké pochopit, že tím musejí být vytvořeny také nové formy, v nichž se v „tomto světě“ může „esoterično“ účinně projevit. Jako pokus o takovou formu společenství je třeba chápat Všeobecnou antroposofickou společnost, kterou založil Rudolf Steiner během Vánočního sjezdu v Dornachu v roce 1923.

„Tento svět“ je světem všednodenního vědomí; za „esoterické“ mohou být považovány ty složky lidské činnosti, které své impulsy čerpají ze světlejších oblastí, kde mají své prameny. V tomto smyslu se v oblasti esoterického působení nacházejí i samotné prameny všednodenního

vědomí. Na esoterično se ptá i Pilát ve svém rozhovoru s nositelem Logu: poté, co mu nositel Logu sdělí, že jeho království není „z tohoto světa“ a že přišel, aby svědčil v tomto světě o neskrytosti, se ptá: Co je pravda, tj. co je neskrytost? Svědčit v tomto světě o pravdě by bylo úlohou a funkcí „esoterické společnosti“, která je esoterická právě v tomto smyslu, ve svém působení. Je pochopitelné, že má tytéž problémy s inkarnací jako každý jednotlivý člověk, neboť také on má svůj původ v horní oblasti a má za úkol tuto horní oblast oživit v dolní oblasti, pozvedat dolní oblast k horní, každopádně: sezdávat spolu obě sféry.

Esoterickými jsou podle toho slovo, pravda, láska. Jim musí zůstat věrná společnost, projevující se v pozemské oblasti (jako obraz nadpozemského bratrství), klade-li si za cíl stát se esoterickou společností. To může být jen stanovením cíle, nikoli výchozím bodem. Výchozím bodem je, že se stanoví tento cíl. Kdyby důstojnost založení nebo zakladatele znamenala také důstojnost instituce, bylo by oprávněné vstoupit do katolické církve. Otázku kontinuity, otázku, zda je dnes nějaká instituce *tatáž*, která byla při stanovování svých cílů, nelze rozhodnout ani uvažováním o jejích dějinách, její tradici, ani zvážení jejího cíle. Toho je schopen jen pohled na její *současnou* situaci s otázkou: Je vyživována ze stejných pramenů, z nichž byla založena? Mají její členové, její vedení možnost a schopnost čerpat z těchto pramenů? Příslušnost k nějaké instituci, členství v ní nemůže být *předpokladem* pro správnou „duchovní“ cestu. Naopak - to, že člověk jde duchovní cestou, by mělo být podmínkou příslušnosti k duchovnímu společenství.

Živé pěstování duchovní cesty

Každé odvolávání se na zakladatele, na založení, je proviněním vůči zakladateli, vůči založení. Neboť jen v živém pěstování duchovní cesty vyvstane spojení s duchovní realitou, která se zjevila při založení, a toto spojení se může den co den tvořit: v *tom* spočívá kontinuita. Den co den musí být pozemská instituce vyživována tím, co se jako vyšší vědomí pozvedá z vědomí minulosti. Jsou-li členové společnosti na cestě, v pohybu, pak jsou duchovní hnutí a společnost jedno.

Morální čin založení, oběť, okolnost, že se člověk kvůli veřejné činnosti ve společnosti zřekne působení ve skrytu podle rosikruciánského postoje, lze chápat jako analogii činu spásy: vytváří možnost, nikoli dokonanou, hotovou skutečnost.

Podstatou člověka je *slovo* v člověku a toto slovo je tím, co je v něm nejindividuálnější a zároveň nejvíce společné. To je paradoxní vlastnost slova: je Jeho slovem a zároveň, je-li slovem, tj. je srozumitelné, je slovem všech lidí: jediným spojujícím prvkem, který nám zůstal a který prostředkuje mezi *všemi* lidmi. Slovo je jediná duchovní realita v „tomto světě“. Slovu musí duchovní společnost zůstat věrná bez kompromisu.

Povznesení se z vědomí minulosti

Potíže s dodržováním a pěstováním správné řeči jsou četné a podmínkou pro duchovní uskupení je přemáhat je. Pravý rozhovor nevyžaduje jen prostorovou a časovou přítomnost, vyžaduje podstatnou, skutečnou přítomnost ve smyslu duchapřítomnosti - také povznesení se z vědomí minulosti. Otázka duchovního společenství je proto především otázkou školení. Partneri v rozhovoru musejí být v esenciální přítomnosti. Jen tak je možný další paradox: mluvení o nevyslovitelném; neboť o to vlastně jde, když pod

(
slovem „mluvit“ chápeme celé lidské chování.

Sféra intuicí, z níž pochází každá idea a všechno porozumění (v řeči evangelíí „život“), je sférou společnou pro celé lidstvo. Pro všední vědomí je nadvědomá, ale vyčnívá do něj svým působením, bez ní by v něm nebylo žádného zážitku „evidence“, a proto ani chápání a myšlení. „Duchovní svět“ začíná touto sférou; ona je nejspodnějším stupněm ducha, který je nám nejbliže, sférou bezeslovného myšlení, do níž se člověk musí vědomě vydat, aby mohl vůbec tvořit společenství v moderním smyslu.

Meditace a pravý rozhovor

To je praktické pěstování duchovní vědy; tady nepomáhá žádné *vědění*, jen aktuální, současné poznávání: meditace. Proto esoterické úsilí spočívá v tom, že se snažíme „vyjít nad slova“¹⁾ Vyjít nad slova je možné jen tehdy, když zůstaneme věrni *Slovu*. To znamená, že ve společném rozhovoru neříkáme nic ze vzpomínky, necitujeme nic přečteného, nepoužíváme kombinující rozum: neboť to všechno není *skutečnost*, není to přítomné *mluvení*, není to tedy živoucí slovo. *V rozhovoru působí jen skutečnost, tj. přítomnost*: působí ve prospěch vytváření společenství a v pěstování společenství, v rozhovoru, který je osvěžující, vyživující, dokonce „více občerstvující než světlo“, poněvadž se odehrává ve společenství. Slovo nemá být ničím jiným než duchovní realitou, tím, co se *nyní* vznáší ode mne k tobě a zpět. Jen tak se dá dosáhnout „skrytého člověka v člověku“ neviditelného mluvícího.

Věrnost slovu - věrnost pravdě a lásce-charis

Věrnost slovu znamená věrnost *pravdě* a *lásce-charis*, věrnost dvěma základním pilířům janovského křesťanství. Duchovní společenství se zakládá v živoucím slovu, tam má své kořeny;

)

žije v pravdě a na Zemi působí jako *impuls lásky*.

Alétheia - slovo, jímž se v evangeliích označuje pravda - znamená neskrytost a nepřerušenosť. Pravda znamená, že to, co je skryté - tajemství horního světa, božskosti - skrze slovo vstupuje do neskrytosti; pravda znamená, že světlo vědomí bez přerušení setrvává v přítomnosti Ducha: že člověk *přebývá* v Logu a On v něm, že nepřijímá ze světla života jen záblesky, neboť všední vědomí je neustálým přerušováním světla.

Pravda je proces, v němž se slovo vtěluje. To znamená, že tento proces pochází *shora*, z oblasti nad slovem. Pokud jí nedosáhneme a nejsme si toho vědomi, máme před sebou klam, iluzi, sebeklam a s tím i klamání druhých, druhého člověka. Skrytého člověka v něm, jeho pravdu neboli toho, kdo v něm mluví, nelze oklamat, nelze jej oklamat ani v tom, kdo se poddává iluzím: společenství nevznikne. Zůstat věrný pravdě znamená, že v rozhovoru, ve společenství máme mluvit jen o tom, co je *nyní*, co je aktuální inkarnací pravdy, co je aktuální intuicí z meditatívni sféry. Snad by pak bylo ve společenství více mlčení: ale nic není lepší přípravou na potřebný prohloubený rozhovor než společné mlčení. Opakují-li ve všedním vědomí nějaké, byť své vlastní sdělení, které pochází z vyššího poznání nebo z intuice, i přes doslovné opakování se stává popřením původního sdělení. Každé upadnutí do všedního vědomí působí na společenství rozkladně.

Léčivé působení duchovního společenství

Žije-li jednatel v iluzi, nemůže vzniknout žádné společenství, neboť to je založeno na realitě Ducha, nikoli na jeho iluzi.

Duchovní společnost nemůže mít žádné vnitřní problémy, nemůže být zaměstnána sama sebou, neboť v duchovnu nejsou diskuse. To pravé, to lepší *žije a působí* silněji a méně dobré se jím nechá s úsměvem a vděčně přemoci.

Tím, že se v neustálém uskutečňování pospolitosti den za dnem opouští sféra běžného dialektického vědomí a v působení společenství na „tomto světě“, ve sféře všedního dne, žije aspoň *vzpomínka* na nadpozemský pramen výživy společenství, je společenství v principu oproštěno od všeho osobního a egoistického a může občas nabídnout *charis* možnost vtělení. Dalo by se říci, že egoita se realizuje v jednání podle toho, co je dobré pro mne, *charis* je konáním podle toho, co je dobré pro tebe. „Dobro pro tebe“ je hybnou silou v životě společenství, v jeho vnitřním životě i při působení v běžném životě.

Působení takového druhu může vzkvétat jen v zóně duševní čistoty, proto je zacházení se slovem tak velmi důležité. Přechod od toho, co odpovídá poznání, k morálnosti se dá vyjádřit následovně: Dobro je idea, která se uskutečňuje; zlo je idea, která se neuskutečňuje, tj. fakt, který působí namísto ideje, nebo idea, jejíž uskutečnění je předstírané. Proto bylo řečeno: „Každá idea, která se nestane ideálem, zabíjí ve tvé duši nějakou sílu.“ Trvalá věrnost slovu, pravdě a s tím nejvyšší možné vylučování toho, co je osobní a působí karmicky (to *působí* tam, kde není poznání), otevírá možnost Duchu přiměřeného chování a působení ve společenství.

Duchovní společenství tu na jedné straně musí být k tomu, aby se v něm duchovně usilující setkávali a pěstovali pobývání pospolu - nový „obrácený“ kult, zdola nahoru. Na druhé straně se mají skrze ně uskutečňovat činy ve světě

minulosti, které pocházejí ze zóny intuicí a proto působí ve všedním světě léčivě. Přípravují tím půdu pro zárodky budoucnosti. Ty přicházejí z *vnitřního konání* společenství: základ společenství není v minulosti, ale spočívá v orientaci na budoucnost toho, co může skrze ně lidstvu přitéci ze světa morálních intuicí. Proto aby nedošlo k oslabení společenství, jeho růst nesmí být podněcován vnějškově, například reklamou, nýbrž musí vždy odpovídat vnitřnímu růstu.

Vedoucí osoby ve společenství nemohou vést na základě ničeho jiného, jen *rozpoznanou* a *uznanou* aktuální duchovní silou, nikdy na základě mocenských nároků nebo hlasování. Není-li ve společenství rozpoznána reálná duchovní síla nějakého člověka, ten nedokáže nic změnit: společenství ztratilo svůj duchovní orgán, už není duchovním společenstvím. Duchovní skutečnost nějakého člověka také neexistuje jednou provždy: ti druzí ji musí jako takovou rozpoznávat každý den, při každém projevu. Neexistuje žádná autorita z tradice, je jen autorita duchovní přítomnosti.

Společenství může mít oblasti působení, o něž pečují samostatné instituce nebo organizace. Přesto oblast činnosti nesmí nikdy zpovrchnět; společenství musí být nepřetržitě vyživováno stále vyhledávaným spojením s duchovním pramenem, z něhož vzniklo: z meditatívni sféry. Nikdy nesmí zůstat u opakování, při „udržování“ jmění nauky; to se totiž musí trvale obnovovat, tak jako se každý živý organismus musí obnovovat ve svých jednotlivých částech.

Pramenem všech morálních impulsů je sféra inspirace. To je „duchovní místo“, odkud přichází *charis*, milost; je to možnost „neviditelného chrámu“, lidského spolubytí, slova, souznění. Souznění neznamena, že každý nástroj hraje to samé. Jako do všedního vědomí prosvítají ze sféry života intuice poznání, tak mohou toto vědomí prozvučet morální impulsy ze sféry inspirace.

V základní meditaci pro veškerou spolupráci (Mt 18,19) je napsáno: „Amen, pravím vám, když dva z vás na zemi ve

všem svém *konání souzní* (*symfonésósin*, „symfonizují“), ať prosí o cokoli, stane se jim od mého Otce v nebesích.“ Takovou moc má souznění na zemi; slovo poukazuje na inspirativní pramen. Spočívání v této větě, „ponořit se“ do její bezeslovné formy (ve slovech totiž nemůžeme „spočívání“, ani se nemůžeme ponořit do věty, která zůstává ve slovech) - to by měla být cesta jednotlivce i duchovní společnosti ke slovu, slovu, z něhož může do jednotlivce i společnosti prosvítat slunce pravdy, milosti, poznání a lásky.

Zda společenství žije *nyiní* „esotericky“, tj. z Ducha, nebo zda nikoli, závisí každý den na jeho členech: jestliže jsou „dva nebo tři“ pospolu ve jménu Logu - pozvedají se také společně nad rovinu vědomí, v níž dnes působí duchové temnoty. Ti duchové byli sraženi dolů z horních oblastí, aby tyto oblasti nyní čekaly jen na lidi, kteří následují volání. Volání přichází od Toho, jenž temnotu nahoře přemohl.

Intermezzo XII

Pokud se někdo ptá, zdaje nějaká společnost, seskupení nebo instituce „esoterická“, nebo když se to, byť pouze vnitřně, tvrdí, pak ten, kdo se ptá nebo to tvrdí jistě není na esoterické úrovni. Neboť na to se nelze ptát, nedá se to dokázat, může se to jen z nitra učinit. Zevně mohou být požadována jen „znamení“, jak to žádali farizeové, ale nemůže být dáno žádné znamení, poněvadž tomu, kdo si žádá znamení, nikdy nebude stačit, co má přímo před očima.

Utváření hudby - souznění - se může zdařit jen ve jménu „dobrého pro tebe“. Jako zásada „dobrého pro mne“ vede k válce všech proti všem, tak jednání podle „dobrého pro tebe“ přináší očividně mír, bezpochyby - jednají-li podle toho všichni. A to znamená zároveň vnitřní mír.

Deset kategorií znamenalo pro Aristotela to, co mohl ve své době rozlišit. Dnes je jedenáctou kategorií *poznávání*, dvanáctou *milost, charis* nebo *láska*. Tyto - a snad i další - jsou odlišnými kvalitami, pokud obsahují oněch deset v sobě a nejsou člověku jako kategorie *dány*, nýbrž když je člověk musí sám koncipovat, když je uskutečňuje.

Cesta, duchovní cesta vede člověka skrze kroky učiněné v osamělosti do lidského společenství. To je založeno na rozhovoru z přítomnosti a v přítomnosti. Společenství, které si rozumí, má ovšem úkol pro budoucnost: existuje proto, aby umožnilo budoucnost, aby uskutečnilo nový kult, jiný než předkřesťanský a tradičně-křesťanský. Dříve člověk obětoval z toho, co *dostal* jako přírodní a duchovní dary. V novém kultu obětuje člověk to, co sám *tvoří*; jeho obětí je zřeknutí se časové přítomnosti, zřeknutí se úspěchu ve světě minulosti, aby ze získaného



a stvořeného vzcházely jen zárodky pro budoucnost. To je nové náboženské gesto: uskutečnění *charis*. A člověk se může orientovat podle křesťanského učení, poněvadž ono nese v sobě to nové jako sémě, jako možnost k dalšímu tvoření.

Ústředním činem křesťanství v době jeho vystoupení byla (a pro ubývající počet lidí až dodnes zůstává) aktivní, poznávající víra. Současnému člověku, který není schopen poznávající víry, zajišťuje duchovní poznání, získané cestou cvičení, přístup k zážitku duchovní reality, přístup k esenciálnímu křesťanství.

Georg Kühlewind